

POSTANOWIENIE

3 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 3 lutego 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J. A. O.

przeciwko Bankowi [...] w [...]

o zapłatę i ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Banku [...] w [...]

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 18 czerwca 2025 r., VIII ACa 3788/25,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia obowiązemu odpisu niniejszego postanowienia.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 18 czerwca 2025 r., Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie z powództwa J. A. O. przeciwko Bankowi [...] w [...], o zapłatę i ustalenie, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 8 marca 2023 r., zmienił zaskarżony wyrok tylko w ten sposób, że w punkcie 2 wyroku zmodyfikował datę początkową od dnia naliczanych odsetek za opóźnienie i odsetki te zasądził

od 2 grudnia 2020 r., oddalając apelację w pozostałym zakresie (pkt I); orzekł o kosztach postępowania (pkt II).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana, zaskarżając wyrok w całości.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 k.p.c.

7. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

8. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego,

z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzwonne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

9. W przedmiotowej sprawie nie została spełniona żadna z wyżej wymienionych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W szczególności w licznych wypowiedziach judykatury wyjaśniane były zarówno przesłanki uznania postanowień umowy kredytu waloryzowanego do waluty obcej za abuzywne, jak i kwestia dopuszczalności utrzymania umowy w mocy poprzez zastąpienie wyeliminowanych z niej postanowień abuzywnych innymi postanowieniami (m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56; uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, Nr 6, poz. 40; wyroki TSUE: z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A; wyroki Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD, 2021, Nr 2, poz. 20; z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 23 lutego 2024 r., I CSK 6284/22). Sąd Najwyższy wypowiadał się również w kwestii niedopuszczalności zastosowania art. 358 § 2 k.c. dla uzupełnienia umowy kredytowej po wyeliminowaniu klauzul abuzywnych (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lutego 2024 r., I CSK 6543/22), a także odróżnienia i wzajemnego związku klauzul spreadowych i klauzul ryzyka walutowego (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 45.; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22). W orzecznictwie wskazano również, że nie można przyjąć, aby postanowienia umowy kredytowej odsyłające do kursu stosowanego przez bank

były odzwierciedleniem ogólnej normy, przewidującej obowiązek ogłaszania kursów walut, wyrażonej w art. 111 ust. 1 pkt 4 ustawy - Prawo bankowe (m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 grudnia 2023 r., I CSK 5177/22). Wielokrotnie wyjaśniano również wątpliwości dotyczące wykładni pojęcia interesu prawnego jako przesłanki powództwa o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c. (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 9 lutego 2012 r., III CSK 181/11; z 17 kwietnia 2015 r., III CSK 226/14; z 23 marca 2018 r., II CSK 371/17; z 26 maja 2021 r., II CSKP 64/21; postanowienie Sądu Najwyższego z 12 lutego 2021 r., IV CSK 423/20). Odnoszono się również do skutków wejścia w życie art. 69 ust. 3 Prawa bankowego dla zawartych wcześniej umów kredytowych, waloryzowanych do waluty obcej (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lutego 2024 r., I CSK 3210/23). Sąd Najwyższy wypowiadał się również w kwestii dopuszczalności utrzymania umowy w mocy jako oprocentowanej według stawki WIBOR (wyroki Sądu Najwyższego: z 23 stycznia 2024 r., I CSK 300/23; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięto już, że: klauzule kształtujące mechanizm indeksacji określają główne świadczenie kredytobiorcy (zob. wyroki SN: z 21 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22); postanowienia umowy (regulaminu), określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych (zob. wyroki SN: z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21); jeśli postanowienia stanowiące klauzule indeksacyjne są abuzywne, to oznacza, że są z mocy samego prawa dotknięte bezskutecznością na korzyść kredytobiorcy, chyba że następnie udzieli on świadomej i wolnej zgody na te klauzule i w ten sposób przywróci skuteczność z mocą wsteczną (zob. uchwałę 7 sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21); jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie

można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy (zob. wyroki SN: z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22); jeżeli po wyeliminowaniu klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, to przemawia to za jej całkowitą nieważnością (wyrok SN z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18); oceny czy postanowienie umowne jest niedozwolone dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (uchwała 7 sędziów SN z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17). Dodatkowo należy wskazać, iż Sąd Najwyższy wypowiadał się już w kontekście standardów realizacji przez bank przedkontraktowego obowiązku informacyjnego (zob. wyrok SN z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18). Przyjęto również, iż spełnienie świadczenia, którego wysokość została określona na podstawie abuzywnych postanowień umownych, nie pozbawia tych postanowień cechy abuzywności ani nie sprawia, że ocena ich abuzywności staje się bezprzedmiotowa (wyrok SN z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17).

Trafność podniesionych tam argumentów znajduje potwierdzenie w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r. (III CZP 25/22). Uchwała ta rozstrzygając wiele istotnych zagadnień prawnych (również nawiązujących treściowo do tych, które zostały przedstawione w skardze kasacyjnej), doprowadziła do jednolitej wykładni przepisów prawa wywołujących wcześniej rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Ponadto Sąd Najwyższy wypowiadał się w kontekście przywoływanego w skardze kasacyjnej orzecznictwa TSUE dotyczącego teorii salda i teorii kondykcji. Podziela się stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 5 września 2025 r., II CSKP 550/24, że wydanie przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyroku z 19 czerwca 2025 r. (C-396/24, Lubreczlik), nie mogło mieć bezpośredniego wpływu na związanie Sądu Najwyższego uchwaloną zasadą prawną. Dokonana przez Trybunał wykładnia przepisów dyrektywy ma to znaczenie, że przy stosowaniu przepisów prawa polskiego sąd jest zobowiązany tak je interpretować, aby osiągnąć zgodność z dyrektywą w rozumieniu, jakie prezentuje Trybunał. Obowiązek ten jest jednak ograniczony przez ogólne zasady wykładni prawa i nie może służyć za podstawę dla dokonywania wykładni prawa krajowego *contra legem*. Dodano jednocześnie, że jeżeli w wykonaniu umowy

kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron (zob. szerzej postanowienie SN z 20 listopada 2025 r., I CSK 2756/25).

W kontekście zagadnienie sformułowanego w pkt 5 wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy wskazać, że zasadą polskiego systemu prawnego jest orzekanie przez sąd drugiej instancji reformatoryjne, nie zaś kasatoryjne (przykładowo: szerzej na ten temat w uzasadnieniu postanowienia SN z 15 kwietnia 2025 r., I CSK 352/24). W ocenie Sądu Najwyższego nie istnieją rozbieżności, o których wspomina pozwany formułując zagadnienie w przywołanym wyżej punkcie. Do wspomnianych kwestii odniósł się również Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a przedstawiona tam argumentacja zasługuje na uwzględnienie.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Piotr Telusiewicz

[a.ł]